



(Atkelta iš 7 p.)

* Pirmoji bažnyčia Mosėdyje pastatyta 1544 m. (daugelyje rašytinių šaltinių nurodoma dar ir 1551 m. data), Mosėdžiui buvo suteiktos parapijos teisės. 1544–1842 metais Mosėdžio dvaras, miestelis, valsčius buvo žemaičių vyskupo jurisdikcijoje.

* Apie 1660 m. prie Mosėdžio dvaro pradėjo kurtis miestelis.

* 1659–1660 m. švedai gerokai apnaikino Mosėdžio dvarą, miestelį ir apylinkes. Karo metais nemažai mosėdiškių žuvo.

* 1702 m. balandžio 25 d. karalius Augustas II, vyskupo J. Keršenšteino prašomas, Mosėdžiui suteikė prekyvietės teises, gyvenvietėje leido rengti mugės.

* 1762 m. prie Mosėdžio bažnyčios įsteigta altarija, 1785 m. – antroji.

* 1769 m. Mosėdis gavo turgaus ir trijų prekymečių privilegiją.

* 1780 m. vyskupo J. D. Lopacinskio rūpesčiu Mosėdžio bažnyčiai priklausiusioje žemėje buvo pastatyti nauji trobesiai, pradėta statyti nauja, mūrinė bažnyčia (trečioji Mosėdyje), kuri užbaigta 1783 m. Bažnyčios statyba rūpinosi kunigas Pranciškus Virševičius.

* 1822 m. įsteigta Mosėdžio mokykla, kuriai vadovavo rusų tautybės mokytojas Karpisovas.

* Daugelis Mosėdžio vyskupo dvaro valstiečių dalyvavo 1831 m. sukilime. Jo metu pakartas Mosėdžio vaitas. Sukilimą itin rėmė vyskupo valstiečiai. Po sukilimo dvaras perėjo rusų valdžios žinion.

* 1841 m. Mosėdyje buvo 709 gyventojai.

* 1845 m. Mosėdžio kapinėse pastatyta koplyčia.



Mosėdžio miestelio Kapų gatvė ir namas, kuriame Mosėdyje čia dirbdamas gyveno kunigas, rašytojas, Lietuvos tautinio judėjimo vienas iš aktyviausių veikėjų Juozas Tumas-Vaižgantas

* 1848 m. Mosėdžio apylinkių valstiečiai nebuvo patenkinti rusų valdžia, todėl kovo 21 d. Telšių apskrities viršininkas kreipėsi į gubernatorių, prašydamas atsiųsti į Mosėdį rusų kariuomenės, kad būtų numalšinti nepaklusnieji kai kuriuose apylinkės dvaruose.

* XIX a. II p. Mosėdžio apylinkės gyventojai aktyviai įsijungė į tautinį lietuvių atgimimą. Jį šiose apylinkėse inicijavo knygnešiai, kai kurie dvasininkai.

* Mosėdyje pirmosios mokyklos pradėjo veikti dar unijinės Lietuvos laikais. Parapinė mokykla Mosėdyje atgaivinta vyskupo Motiejaus Valančiaus rūpesčiu.

* 1853 m. veikusioje parapinėje mokykloje mokėsi 49 vaikai (daugiausia berniukai). Ši mokykla vėliau buvo reorganizuota į valdinę.

* 1867 m. įsteigta Mosėdžio valdinė pradžios mokykla. Tuo laiku visi dalykai čia buvo dėstomi rusų kalba.

* Apie 1880-uosius metus vietos kunigų rūpesčiu Mosėdžio mokykla buvo „žemaitiškai-katalikiška“ – lietuviškai mokyta tikybos, katekizmo, skaityti ir rašyti.

* Apie 1885-uosius metus rusas mokytojas Karpzyovas, užsiėmęs mokinių rusinimu, lietuvių kalbą iš mokyklos išgujo. Tikybos dalykus mokykloje

(Nukelta į 10 p.)

